

Dne 13. dubna 1918 v Obecním domě pražském.

Slavné shromáždění!

Sešli jsme se v památné době na památném místě, tu, kde stával dvůr našich králův, odkud požehnaně vládl koruně české Jiří král, ten „Laskavec lidský“, jak jej nazývali, za něhož naše království opět stalo se mocností evropskou.

„Sem do králova dvora musila hrdá a mocná Vratislav holdovat svému králi, sem přijížděla cizí vyslanectva, sem přijížděla knížata německé říše, hledající spolky s Jiříkem i spříznění, knížata z jihu i severu, bavorský vévoda, braniborský markrabí rodu Hohenzollernského.“

Odtud z králova dvora vyjelo, a na to můžeme s hrdostí vzpomenouti, slavné poselstvo ke dvoru Ludvíka XI., získat tohoto panovníka velké myšlence Jiříka krále, jenž sám válečník výtečný, přece válku nenáviděl a snažil se a pracoval o užší spojení všech mocností světských, aby pokoj a mír byl v křesťan-

ství uveden a zachován, aby všeliké rozepře mezi národy byly urovnány přátelským rozsouzením.

Hle, velká, vznešená myšlenka stálého míru a odzbrojení, která je touhou dneška, která zachvívá v srdci milionů, poprvé uvedena v život před čtyřmi sty léty naším husitským králem!

Před chvilkou hlaholila touto siní píseň z oněch dob, slavná píseň našich předků, výraz mužné, bojovné síly i tvrdé kázně, která rozněcovala a sílila naše předky, když první v Evropě bojovali o dobro nehmotné, o uvolnění ducha, za ideu demokracie i za život svého národa. Dnes hlásíme se k dědictví této myšlenky, dnes usilujeme novou silou o staré, neporušené právo českého státu, o spravedlnost sebeurčení všemu národu československému.

A jest radost a blaží, že všecken náš národ, všechny vrstvy jeho, že staří účastníci a pamětníci prvních zápasů státoprávních, že generace starší i generace mladých jednomyslně s nadšením přijali prohlášení našeho poselstva, památná prohlášení ze dne 30. května a 6. ledna.

Blahořečím, že ve velké, těžké chvíli jsme se našli, že jest jeden jediný náš cíl, že všichni jsme za jedno v lásce a věrnosti svému právu všem spravedlivému, že jsme si svorně vědomi, čím jsme povinni své minulosti, sobě i svým potomkům a že bohdá zachováme i my, co přikazuje píseň prve hlaholivší: „Nepřítel se nelekejte, na množství nehleďte a hlediž a drž se každý šiku svého.“

Přátelé, rodáci! Ve vás, zástupcích všech vrstev a větví, pozdravuji národ odhodlaný k mužnému boji za právo a šťastnou budoucnost. Boj je těžký, jsme v hrozném vlnobití světové války, než pevně důvěřujeme plni odhodlanosti a vytrvejme posílení také jistotou, že nejsme v boji osamoceni, že máme věr-

né spojence v statečných bratřích národa chorvatského, srbského a slovinského, jehož vážení a milí zástupcové, naši vzácní hosté, přispěchali mezi nás znovu osvědčiti své spolehlivé spojenectví a přátelství.

Splnomocněn zástupci našeho národa, navrhuji vám, abyste jednomyslně přijali tento jejich projev:*)

Národu československému!

Nesmírná válka celého světa dōstupuje svého vrcholu.

V bolu a hrůzách stojí nepřehledné zástupy mužův a žen československých. V potocích tryskala a tryská na bojištích krev československá. Nespočítané hroby mrtvých jsou památníky ztrát národa československého. Bědy bez mezí a konců kosí životy lidu a úzkostné zraky matek hledí v zoufalství na usýchající generace mládeže československé. Všechny bezměrné tyto oběti byly na nás uvaleny válkou, které jsme nechtěli a za kterou nejsme zodpovědni. Nepodlomen, utrpením zocelen věřil a věří národ náš, že z bouří světové války vykvete na konec také jemu nový, lepší život a že touhy jeho všelidské budou posvěceny mírem všeobecným, jenž lidstvo na věky ochrání od opakování katastrofy dnešní. Nechtěli jsme a nechceme, nežli žíti životem svobodným a samostatným, spravovati osudy své pod vlastní svrchovaností a budovati nepoutání a volní bytí svoje, jak o to usiluje každý uvědomělý národ po všem kulturním světě.

*) Vyšel z revolučního výboru a byl v přítomnosti pánů Dra Fr. Soukupa a Dra Bedřicha Štěpánka v mém bytě zredigován.

To je právo naše nejposvátnější, právo národní i mezinárodní, právo národa, jenž má zásluhy o kulturu světovou a jenž svou vzdělaností, svými silami mravními a svým rozvojem hospodářským s hrdostí se postavil prací svou do první řady demokratických národů světa.

Taková jest jednotná a svorná vůle národa! Na tomto odhodlání nezmění nic ani zlovolně rozněcované zášti v národech sousedních, ani zneužití slzy nevinných matek a žen, ani zvyšovaná soustava vyhladovovací vůči všem jeho vrstvám. A jsou marny všechny pokusy národ rozraziti nebo pevnost jeho podlomiti hrozbami.

Národe československý!

Shromáždili jsme se zde, jako povolání zástupcové Tvoji, abychom nahoru i dolů manifestovali, že všechen národ, sjednocen tak, jak toho dějiny Tvoje nejsou pamětníky, stojí jako žulová hradba za vším tím, co Tvoje poselstvo v památných svých a historických deklaracích zjevilo. Tak zde stojíme!

A v pevné, nezlomné důvěře v konečné vítězství nejsvětějších práv svých, v důvěře ve vítězství spravedlnosti, ve vítězství práva nad násilím, svobody nad porobou, demokracie nad výsadami a pravdy nad klamem ve velikém rozhranění dějin světových, zvedáme ruce své, a při drahé památce předků, před očima vzkříšeného národa, a nad hroby padlých v mohutném souzvuku všech duší svých slibujeme dnes a pro všechnu budoucnost: Zůstaneme, kde jsme stanuli! Věrní v práci, věrní v zápase, věrní v utrpení, věrní až do hrobu!

Vytrváme, dokud nezvítězíme! Vytrváme, až pozdravíme samostatnost svého národa!

Zdráv buď národe československý! Zůstávej radostí rostoucí, přijdiž Tvůj čas! Rostiž a vzkvétej svobodný ve vlastech Svých a ve velké bratrské rodině národů světa pro štěstí Svoje i pro blaho příštího osvobozeného lidstva!
